

Ordbog

indeholdende

de i Musik brugelige italienske Ord og Talemaader

med et Tillæg

af latinske, græske, franske, tyske og andre Ord i
alfabetisk Orden,

forflaret paa Dansk

af

Jonis Israeli.

C. W. SKÅNSTRÖM,

Musik-Instrumentmager,

10, Nørrebrovej 10,

KJØBENHAVN N.

Kjøbenhavn.

Jonis Kleins Bogtrykkeri

1862.

Fedsagende Ord.

Mit Ønske ved Udgivelsen af foreliggende Ordbog er, at den maa blive til Nytte for Mange, der elske Musik og øve sig deri — i en ædel Retning, d. e. en alvorlig, videbegjærlig Bestræbelse paa Kunstens Gebet, hvorved Mennesket kan dannes meget, vækkes til ædle Følelser og kan skabe sig mange Nydelser, der kunne give rigelig Erstatning for mange Savn, Livet ellers kan være betyngtet med; naar dette Ønske bliver ihldestgjort, vil jeg heri see en tilstræffelig Belønning for denne Bog, som nærmest er bestemt for danske Musikedilettanter.

Kjøbenhavn 1862.

Louis Israëli.

A eller AD,

med, til, efter; a piacere, efter Behag; a tre, tre ad Gangen; a mezza voce, med halvtært Stemme.

A BATTUTA,

strengt i Takten.

ABBANDONATAMENTE,

hengiven, underordnende Takten for Udtrykket.

ABBANDONO,

hengiven; (in abbandono, med hengiven Følelse).

A CAPPRICCIO,

med Lune.

ACCELERANDO,

ilende; (efterhaanden tiltagende Bevægelse).

ACCENTUARE,

betone; (betonet Udtryk.)

ACCOMPAGNAMENTO,

Fødsagelse; Accompagnement; accompagnamento pianissimo, meget svagt (blødt) Accompagnement.

ADAGIO,

meget langsom Bevægelse, er nærmest largo, den Langsomste af de fem Hovedbevægelser (see largo).

AD LIBITUM,

(latinſt Talemaade), efter Behag.

AFFETTUOSO,

fjærligt; (con affetto, med fjærligt Udtryk).

AFFERTANDO,

tiltagende Bevægelse; ilende Bevægelse.

AGEVOLE,

let; Ordet antyder en fri og let Gang.

AGILITÀ,

Lethed; con agilità, med Lethed.

AGITATO,

ſprigt; con agitazione, med Fyrighed, det er en hurtigere Bevægelse ſamt et beſjælet Udtryk.

AL, ALLO,

til; alla, efter; al Segno, til Tegnet, all' antica, efter gammel Skik, i gammel Stil.

ALL' IMPROVISO,

pludjeligt.

ALLA BREVE, ALLABREVE,

Takt af to Tider, meget kort og almindelig betegnet med C.

ALLA MARCIA; ALLA MILITARE,

militært; (i Marſchform, betegner den Stil og Karakter, der tilkommer Militair-Marſcher).

ALLA POLACCA,

Polonaise, antyder den Karakter og Foredrag der tilkommer Polonaisen.

ALLA STRETTA,

ilksomt; ilende; det er en meget hurtig tiltagende Bevægelse.

ALLEGRAMENTE,

lystigt; livligt.

ALLEGRETTO,

antyder en Bevægelse imellem Allegro og Andante.

ALLEGREZZA,

Frøyd; con allegrezza, med Frøyd.

ALLEGRISSIMO,

meget hurtigere end Allegro; (see dette Ord).

ALLEGRO,

lystigt; livligt, (hurtigere end Allegretto).

AL SEGNO.

til Tegnet. (See Al, Allo).

AMABILE,

elskørdigt; con amabilità, med fjærligt Udtryk, en Bevægelse imellem Andante og Adagio; blødt og blidt Udtryk.

AMORE,

Kjærlighed; con amore, (see amorosamente).

AMOROSAMENTE,

jorelsket; det er et blødt og søljsomt Udtryk.

ANDANTE,

gaaende, af andare- gaae, betegner en Bevægelse imellem Adagio og Allegro.

ANDANTINO,

betegner en hurtigere Bevægelse end Andante.

ANIMA.

Sjæl, con anima, (con, med) Animoso, med megen Følelse.

ANIMATO,

besjælet; animare, besjæle; fordrer en temmelig hurtig Bevægelse.

A PIACERE,

efter Behag; (see ad libitum).

A POCO A POCO,

lidt efter lidt; tiltagende Bevægelse.

APPASSIONATAMENTE,

lidensfabeligt; appassionato, livligt, lidensfabeligt Udtryk.

ARDITO,

driftigt; driftigt og kraftigt Anslag (Buestrøg etc.)

ARIOSO,

en Sang i større Stil.

ARMONIOSAMENTE,

harmonisk.

ARTICOLARE,

artifulere; (d. e.) tydeligt lade høre alle Toner.

ASSAI,

meget; Allegro assai, meget Allegro eller hurtigere end Allegro; assai meno presto, meget mindre hurtigt.

A TEMPO,

efter Takten; (antage den første i Musikstykket angivne Bevægelse).

ATTACCA SUBITO,

hurtigt frem, uden Ophold videre.

BASSO,

Bas; Basso sempre staccato; stedsvis udstøde eller ved fort Anslag udhæve Bæstønerne.

BELLICOSAMENTE,

betegner en frigsørende Spillemaade (hvorved Stemmerne fappes om Forrangen).

BEN eller BENO,

vel; meget.

BIS,

(latinisk Ord), to gange; foreskriver en Gjentakelse af det Sted, hvor Ordet staaer.

BRAVURA,

Bravour; Uforsagthed; Kraft; modigt Spil.

BRILLANTE,

brillant; glimrende; glandsfuldt.

BRIO,

Glands; con Brio, med Glands; fordrer et muntert, kraftigt Spil (Udtryk).

BRIOSO,

glimrende; (see Brio).

BRUSCAMENTE,

opfarende; heftigt; faad; resolut Spil.

BURLESCO,

burlesk; komisk; snurrigt Foredrag.

CADENZA,

Slutningsfald, (af Cadere, falde). Hvilepunkt, som adskiller musikalske Phraaser; almindeligt: Kadenz, som udhæves efter Smag og Behag.

CALANDO,

aftagende i Styrke og Bevægelse.

CALMATO,

roligt; con calma, spilles med Ro.

CALORE,

Varme; con calore, med Varme, det er med beaaudet Foredrag; caloroso, samme Betydning.

CAMPANELLA,

(= ello, = ino), smaa Klokker.

CANTABILE,

sangviis; cantando; syngende og cantare, synge.

CANONE,

Kanon; Komposition, hvori de enkelte Partier, det ene efter det andet, udføre samme Sang, idet de dog passe jaaledes til hinanden, at de danne en vellydende Harmonie.

CANZONETTA,

Kanzone; Melodie af livlig Karakter og let Bevægelse.

CAPRICCIO,

Kaprice; Lune; a capriccio, med Lune; capriccioso,

vilkaarligt; Ordet antyder et musikalsk Lune, som ved forudsat rigtig Opfattelse spilles efter Behag, eller Smag.

CAREZZANDO,

fjærtegnende; det bestaaer i let at berøre og forbinde Tonerne.

CARITA,

Blidhed; *con carità*, med blødt, blidt Udtryk.

CELERE,

raff, rivende.

CELESTE,

himmelsk; antyder Anvendelsen af Pedalen, kaldet *jeu celeste*.

CHIAREZZA,

Ynde; *con chiarezza*, med Ynde, betegner et besjælet Udtryk.

CODA,

Hale; (denne Benævnelse giver man Slutningsætningerne af mange Musikstykker).

COL, COLLO, COLLA,

med samme; med dem.

COME,

som; *come sopra*, som først.

COMODO,

beqvemt; foruden ilende Bevægelse; *allegro comodo*, beqvemt Allegro, (d. e.) ikke nær saa hurtigt som Allegro.

COMPIACEVOLE,

behageligt; utvungent Udtryk.

CON,

med; *con espressione*, med Udtryk, (beaandet Spil).

CONCENTRARE,

koncentrere; sammentrænge; dæmpe Tonerne.

CONCERTANTE,

koncerterende.

CONCERTINO,

en lille Concert.

CONCERTO,

Concert; Symfonie.

CONSOLANTE,

smægtende; længselstfuldt, (et blidt og overtalende Udtryk).

CORDA,

Streng; *una corda*, paa een Streng.

CRESCENDO,

efterhaanden tiltagende Tonestyrke; tiltagende Kraft.

DA,

fra; *da capo*, fra Begyndelsen; (det er at gjentage Musikstykket fra Begyndelsen); *da capo al Segno*, gjentage indtil Tegnet.

DEBILE, eller DEBOLE,

svagt; blød; blødt Udtryk.

DECISISSIMO,

meget bestemt; nøiagtigt, sikkert Anslag.

DECRESCENDO,

afstige i Kraft (Styrke); efterhaanden formindskte Tonesstyrken.

DELIBERATAMENTE,

resolut; usforsagt; bestemt; deliberato, (energisk Udførelse og sædvanligt ved en livlig Bevægelse).

DELICATO,

blød; delicatamente og con delicatezza, fint og blødt Spil.

DELICATISSIMO,

smagfuld Udførelse, (see delicato).

DELLO, DELL'.

fra det, den.

DESTRO,

høire; la destra, den høire (Haand).

DI,

af; Tempo di Minuetto, Bevægelse af Menuetten; alla di Mozart; Maaden af Mozart.

DIALOGO,

Samtale; (et Musikstykke eller en Passage for to Stemmer, der ved Sammenspil afveglende lade høre Compositionens Hovedtanke (Melodie).

DIMINUENDO,

see decrescendo.

DIVERTIMENTO,

Forlystelse; (et Musikstykke i let Stil, og som i Udførelsen ikke er vanskeligt).

DOLCE,

blød; *dolcemente* og *con dolcezza*, (blødt Spil, Udtryk).

DOLCISSIMO,

meget blødt; (see *dolce*).

DOLENTE,

førgmodigt; flagende; *dolentemente*, fordrer et lignende Udtryk.

DOLENTISSIMO,

meget flagende; (see *dolente*).

DOLORE,

Smerte; *con dolore*, med Smerte; *doloroso*, og *dolorosamente*, smerteligt.

DOPO,

efter.

DOPPIO,

dobbelt; *doppio tempo*, eller *movimento*, den dobbelte Bevægelse, (det bestaaer i at fordoble Bevægelsen af et anført Tempo).

DRAMATICO,

dramatist.

DUE,

to; *a due*, to ad Gangen; *due corde*, to Strenger.

DUOLO,

Sorg; *con duolo*, (med etc.)

DURAMENTE,

frastødende.

E eller Ed,

og; *brillante ed energico*, brillant og energisk Spil.

ECO.

(Sjælden; (udføres meget piano); dæmpet.

EGUALE,

ligne; egualmente; con eguaglianza, med Lignelse; (fuldkommen Lignelse i Udførelsen).

ELEGANTE,

elegant; (reent og opvagt Spil); elegantemente, og con eleganza, (samme Betydning).

ENERGIA,

Ënergie; Kraft; con energia, med Kraft, (ledet af en bestemt Tanke ved Udførelsen), energicamente, og energico, energisk.

ENTRATA,

Indgang; Indledningsphrase.

ESPRESSIONE.

Udtryk; con espressione, med Udtryk.

ESPRESSIVO.

udtryksfuldt.

ESTINGUENDO,

efterhaanden; lidt efter lidt; (formindste Tonestyrken, indtil Tonerne henvinde, hændøe).

FACILITA,

Bettelse; en i smaae Noder skreven Forandring, for at gjøre en Passage let).

FACILMENTE,

let; (let Spil).

FANTASIA,

Fantastie; (en Komposition, hvori Komponistens Ideer ere givne efter hans Behag).

FANTASTICAMENTE, FANTASTICO,

fantastisk; lunefuldt.

FERMAMENTE,

stikert; (kraftigt bestemt Anslag).

FEROCE,

vild; (stærkt og heftigt Spil); Ferocemente, og con Ferocia, med forceret Anslag og gribende Udtryk.

FIERAMENTE,

stolt; værdigt; (ædelt og bestemt Udtryk).

FINALE,

Finale; (Slutning af et musikalsk Værk).

FINE,

Ende; da capo al Fine, gjentage Musikstykket fra Begyndelsen indtil Ordet Fine.

FLEBILE,

veemodigt; og Flebilmente, samme Udtryk.

FOCO,

Ild; see Fuoco.

FORTE,

stærkt; (stærkt forceret Anslag, Spil).

FORTEPIANO,

Piano't, saakaldet, fordi det formaaer at modificere Tonerne med hvert Trin i Styrke og Blødhed.

FORTISSIMO,

meget stærkt; (i Reglen fordrer dette Ord den stærkeste Spillemaade).

FORZA,

Kraft; con Forza, med Kraft.

FORZANDO,

stærkt, betone, (en enkelt Tone).

FRANCHEZZA,

Frihed.

FREDDAMENTE,

Kold; (con Freddezza).

FRETTA,

skyndsomt; hastigt; in eller con Fretta, ilende Bevægelse.

FUGA,

Fuge; (Birkning af et dialogiseret Thema, hvori forskjellige Partier gjentage sig).

FUGATO,

fugeret; Fugestil.

FUGHETTA,

en lille Fuge; see Fugato.

FUNEBRE,

sjørgmodigt; Funerco; ynfeligt.

FUOCO,

Ild; con Fuoco og Fuocososo; vil sige: meget besjælet (beaandet) Spil.

FURIA,

Furie; en Rasende; con Furia og Furiosamente, vil sige: som rasende.

FURIOSO,

rasende.

FURORE,

Raseri; con Furore, see Furioso.

GAJAMENTE,

jornøiet; see Gajo.

GAJO, eller GAIO,

lystigt; Karakter: lystigt, livligt (temmelig hurtig Bevægelse).

GARBO,

Ynde; con Garbo, med Ynde.

GARRIRE,

sviddre (esterligne Fuglenes Sang).

GENTILEZZA,

Beskedenhed; con gentilezza, let behageligt Spil, (Udtryk).

GIGA,

Giga (Melodie til en Dands af samme Navn).

GIOCOSAMENTE,

skjemtende, drillende.

GIOCOSO,

skjemtende; (Foredrag, livligt med Karakter af Giocoso).

GIOJOSO,

glad; (Udtryk, livligt og beaandet af Glæde).

GIOVIALE,

lystigt; (meget opmuntrende Foredrag).

GLISSANDO,

glidende, rivende.

GLI,

de (Art. mask. Pl).

GRADAZIONE,

og *con gradazione*, bestaaer i ved hver Overgang til en Note eller en Takt efterhaanden at formindske Tonesstyrken eller forstærke Tonerne samt ilende eller aftagende Bevægelse.

GRAND, GRANDE,

stort, meget; *con grand' espressione*, vil sige: meget værdigt (ædelt) Udtryk.

GIUSTAMENTE,

ret, nøiagtigt.

GIUSTO,

ret, nøiagtigt, betyder med Hensyn til den angivne Bevægelsesgrad, at den skal passe til Udtryksmaaden; tildeels betyder dette Ord en langsommere Bevægelse. Naar Ordet staaer ved Begyndelsen af et Musikstykke (*a tempo giusto*), fordrer det en maadeholden Bevægelse.

GRANDIOSO,

storartet; ædel, festlig Stil.

GRAVE,

vægtigt, kraftigt. Ved Begyndelsen af et Musikstykke (som *Largo*) fordrer det ogsaa en præcis Udførelse).

GRAVEMENTE,

kraftigt; langsom Bevægelse; alvorligt og i Takten hævet Spil.

GRAZIA,

Gratie, Ynde; *con grazia*, med Ynde.

GRAZIOSAMENTE,

betyder nærmest en ophøiet Foredragssmaade (Betydning som *Grazioso*).

GRAZIOZO,

yndigt; Bevægelse imellem *Andante* og *Andantino*, (blødt Udtryk).

GUARACHA,

spansk Dands.

GUERRIERO,

krigerisk; see *Marziale*.

GUSTO,

Smag; *con gusto*, med Smag.

IMITANDO,

efterlignende; *imitando la voce*, efterlignende Stemmen.

IMITAZIONE,

Efterligning.

IMPAZIENTEMENTE,

utaalmodigt.

IMPETO,

fremfjende, ustyrligt; d. e. i forceret Spil i Henseende til Kraft og tiltagende Bevægelse, trænge frem.

IMPETUOSAMENTE,

energist.

IMPETUOSITA,

(see *Impetó*).

IMPROVVISAMENTE,

pludseligt; uforberedt.

IN,

i; Cadenza in tempo, Cadenz i Taktten.

INDECISO,

ubestemt; tillader oftest at forandre Bevægelsen (spille langsommere eller hurtigere) samt Modernes Tidemaal.

INDIFFERENZA,

ligemeget; det vil sige: et kun lidt betonet Udtryk.

INFERNALE,

forlanger et Skræk eller Gru opvækkende Udtryk.

INNOCENTE,

ufskyldigt (utvungent og naivt).

INNOCENZA,

Ufskyld; con innocenza, see innocentemente.

INNOCENTEMENTE,

ufskyldigt (ved Begyndelsen af et Musikstykke antyder det en maadeholden Bevægelse).

INQUIETO,

uroeligt, bevæget (Udtryk).

INSENSIBILMENTE,

umærkeligt (lidt efter lidt).

INTERMEZZO,

Mellemspil (Overgang til et Musikstykke, fra en Deel til en anden, ogsaa fra et Musikstykke til et andet).

INTERRUZIONE,

Afbrudelse.

INTREPIDAMENTE,

og con intrepidezza, modigt; det er: foruden Angst eller Frygt, eller Intrepido, uroffeligt, fordrer, modigt og nøiagtigt Anslag.

INTRODUZIONE,

Indledning; Introito, Forpil eller Forberedelse, Indgang.

INVOCAZIONE,

Baakaldelse.

IRONICAMENTE.

ironisk, drillende.

IRRESOLUTO,

ubestemt; con irresoluzione, see indeciso.

ISTESSO,

den samme, det samme; l'istesso tempo, den samme Bevægelse, see stesso.

LAGRIMOSO,

førgeligt, førgmodigt.

LAMENTABILE,

og lamentoso, flagende (ved Begyndelsen af et Musikstykke antyder det en langsom Bevægelse).

LAMENTEVOLMENTE,

flagende; see lamentabile.

LANGUIDO,

og Languendo, smægtende.

LARGAMENTE,

bredt (afmaalt og hævet Spil).

LARGHETTO,

Bevægelse imellem Largo og Andante, og et mindre strengt (alvorligt) Udtryk end ved Largo.

LARGHEZZA,

Brede (bred Bevægelse, alvorligt og afmaalt Spil).

LARGO,

bredt, fæstligt langsomt; (ved Begyndelsen af et Musikstykke betegner det den langsomste Bevægelse, og den første af de fem Hovedbevægelser; streng Stil).

LE,

de (Art. Pluralis).

LEGATISSIMO,

see Legato.

LEGATO,

bundet (er det Modsatte af Staccato).

LEGGIERE,

leggieri eller leggiero, let; leggiermente, og con leggierezza, let blødt og fint Udtryk.

LEGGIERISSIMO,

see leggiero.

LENTAMENTE,

langsomt (bred Bevægelse).

LENTANDO,

tilbageholdende.

LENTO,

langsomt.

LIBERAMENTE,

frit, utbungent (let Spil).

LOCO,

Sted (er en Passage betegnet med dette Ord, spilles den foruden Transposition).

LUGUBRE,

traurigt, flagende (Udtryk).

LUSINGATO,

smigret; eller Lusingando, smigrende, fjærligt, indsmigret (Udtryk).

MA,

men; dolce ma marcato, blød Stil men fint markeret Spil (Udtryk).

MAESTA,

Majestæt; con maesta, med Majestæt, det er i ædel, storartet Stil (Udtryk).

MAESTO,

majestætisk; d. e. i værdigt, ædelt Udtryk.

MAGGIORE,

Durtone; Dur.

MALINCONIA,

Melancholie; con malinconia, melancholisk (Udtryk).

MANCANDO,

aftagende; bestaaer i efterhaanden at formindske Tonerens Styrke saaledes at de henspinde (hændse) ved Phrasens Ende.

MANO,

Hæand; la mano destra, den høire Hæand; la sinistra, den venstre.

MARCATISSIMO,

(af marcato) meget markeret, see marcato.

MARCATO,

markeret (imponerende Anslag samt Modernes [Tonernes] Adskillelse).

MARCIA,

Marsch (militaire Melodier).

MARTELLANDO,

hamrende; martellato, hamret see martellare.

MARTELLARE,

hamre (meget kort anslaae Tasterne, hvorefter Fingrene ikke maae hvile paa jamme).

MARZIALE,

martialsk, frigerisk (afmaalt og kraftigt Anslag; markeret Bevægelse).

MAZURKA eller MASUR,

polisk Nationalsdands; (sentimental Karakter, $\frac{3}{4}$ Takt).

MEDESIMO,

det= denjamme; medesimo tempo, denjamme Bevægelse

MELODIA,

Melodie; er en Tonefølge der udtrykker en musikalisk Følelse — Tanke — Sang.

MENO,

mindre; meno mosso, mindre hurtigt.

MESTO,

bedrøvet; (Udtryk: jærgmodigt ved tilbageholdende Bevægelse).

MEZZO.

halv; *mezza voce*, halvtært Stemme; *mezzo piano*, halv piano; *mezzo forte*, halvtært.

MILITARMENTE,

Karakter og Stil som ved Militairmarscher.

MINORE,

Mol; Molltone.

MINUETTO,

Menuet; (gammel Dands; langsom Bevægelse i $\frac{3}{4}$ Takt).

MISTERIOSO,

hemmeligt; og misteriosamente, omsløret, hemmeligt.

MODERATISSIMO,

maadeholdende; moderatamente, og con moderazione. (er en Bevægelsesgrad tilføjet, saa forstaaer man herunder en langsommere Bevægelse).

MODERATO,

formindsket; moderatamente og con moderazione, Betegnelse af en Mellembevægelse.

MOLLEMENTE,

blødt; (blødt og utvungent Udtryk).

MOLTO,

meget; mere; Allegro molto, meget hurtigt.

MORDENTE,

bidende, gribende; skjærende (Anslag).

MORENDO,

doende; (ved Formindskelse af Styrkens Grad — lidt efter lidt — lade Tonerne henvinde — hende.)

MORMORANDO,

antyder, Efterligningen af særegne Lyd; (hvortil dog Indbildningskraften maa medvirke).

MOSSO,

mere, livligere; Allegro mosso, hurtigere end Allegro; piu mosso, ilende Bevægelse.

MOTIVO,

Motiv; Tanke; Thema, (see Tema).

MOTO,

Bevægelse; con moto, (ere disse Ord ved Begyndelsen af et Musikstykke givne tilligemed et andet Ord som antyder en Bevægelsesgrad, saa bestemmes derved et hurtigere Tempo).

MOVIMENTO,

Bevægelse; (ogsaa Modernes [Tonerne] absolute Tid).

NEGLIGENTE,

beqvemt; negligentemente, eller con negligenza, (fordrer en ugeneret Udførelse, hvorved den Spillende dog skal opfatte Kompositionens Karakter, saaledes at han ved Udtryksmaaden gjengiver Komponistens Tanke).

NEL, NELLO,

i det; i den; neglinei, i eller i de; nelle, samme Betydning.

NETTO,

net, behændigt, fiint; nettamente, samme Betydning, (fordrer en fin og tydelig Udførelse).

NON,

iffe; non troppo; non tanto, iffe meget; Allegro non troppo, iffe faa hurtigt som Allegro, [lidt mindre] (Adagio non tanto).

NOTTURNO,

Nokturn; (Komposition i en blød og sentimental Stil, benævnet saaledes da den oprindelig er bestemt til at udføres om Natten).

NUOVO,

nyt; ny; l'istesso tempo poi a poi di nuovo vivente, tilbage til samme Bevægelse ved efterhaanden tiltagende (ilende) Bevægelse, (optage den fornyede Bevægelse).

ORNAMENTI,

(Toneforsiringer, som Komponisten eller Spilleren indlemmer i en Melodie eller Pæsage.)

OSSIA,

det vil sige, eller: det er.

PARLANTE,

talende.

PASSIONATO,

lidenskabeligt; (ligeledes passionatamente eller con passione.

PASTORALE, PASTORELLA,

landligt, (Hyrdeviser).

PATETICO,

pathetisk.

PAUSA,

Pause; det er at tie saalænge som den foreskrevne Pause fordrer det.

PEDALE,

Pedal.

PERDENDO, PERDENDOSI,

aftagende (i Tonestyrken).

PESANTE,

eller pesante, vægtigt.

PIACEVOLE,

behageligt; piacevolmente, og con piacevolezza, muntert behageligt (Udtryk).

PIANGEVOLMENTE,

flagende; piangendo, juffende.

PIANISSIMO, af PIANO,

dette Ord betegner den svageste Grad af Intensitet; Udtrykket er det Modsatte af Fortissimo; see Piano.

PIANO,

blødt; udtrykker en liden eller svag Grad af Intensitet; Udtrykket er det Modsatte af Forte.

PIETOSO,

fromt hengivent; pietosamente, rørende (Udtryk).

PIU,

lidt; piu mosso, lidt hurtigere

POCHETTINO,

fun meget lidt; see Pochetto.

POCHETTO,

fun meget lidt; see poco.

POCO,

lidt; poco a poco, lidt efter lidt.

POI,

bagefter; poi a due e tre corde, efter hinanden først paa to og saa paa tre Streng.

POLACCA,

polsk Nationaldands, (Polonaise) $\frac{3}{4}$ Takt

POMPOSO,

pompøst, storartet.

PORTAMENTO,

(betegner en Anslagsmaade [Spillemaade] hvorved man berører Tasterne [udhæver Tonerne] med Eftertryk, uden at udstøde eller at forbinde Tonerne.)

POSSIBILE,

muligt; piu piano possibile, saa svagt som muligt.

PRECIPITAMENTE,

ilende; con precipitazione, hurtig tiltagende (Bevægelse).

PRECIPITOSO, PRECIPITATO,

ilende (Bevægelse), efterhaanden hurtigere.

PRECISIONE,

nøiagtigt; con precisione, (jorder Nøiagtighed i Udtryk og Bevægelse).

PREGHIERA,

Bøn; Anmodning.

PRELUDIO,

Forpil (fort Improvisation som leder til et Musikstykke).

PRESTAMENTE

og con prestezza, raſt, med hurtig Bevægelse.

PRETISSIMO,

(af Presto) betegner den hurtigſte Bevægelse; hurtigere end Presto, (ſee Presto).

PRESTO,

meget hurtigt; (ſtaaer dette Ord ved Begyndelsen af et Musikſtykke, betegnes derved den hurtigſte af de fem Hovedbevægelſer, presto assai er omtrent ſynonymt med prestissimo).

PRIMO,

førſte; primo tempo, antyder at man ſkal optage den første Bevægelse i Musikſtykket, da der med dette Ord ſluttes en anden Bevægelsesgrad.

PRINCIPALE,

den Fornemſte, dette Ord betyder den fremherſkende Stemme (d. ſ. Partie) i Harmonien.

PRINCIPALMENTE,

hovedſageligt.

PRONUNCIARE,

udtale.

QUASI,

omtrent; Andante quasi Adagio, er i Andante omtrent som Adagio, og Allegro quasi Presto er i Allegro omtrent som Presto.

QUESTO,

denne; den, dette.

QUIETO,

fredeligt; Udtryk i No (blød Tone).

RADDOLCENDO,

formilde (Tonerne); fremkalde blødere Toner.

RALLENTANDO,

nøle; (ved efterhaanden aftagende Bevægelse samt formindsket, eller aftagende Tonestyrke).

RAPIDAMENTE,

hurtigt; livligt og skyndsomt.

RATTENENDO,

tilbageholdende; efterhaanden langsommere,

RECITATIVO,

Recitativ; (er en Phrase der ikke strengt er bunden til Takten, endogsaa kan være uafhængig af Takten;) [ligner Tale].

RELIGIOSAMENTE,

fromt; religiøst; og religioso (samme Betydning).

REPETIZIONE,

Gjentagelse; senza repetizione, foruden Gjentagelse

REPLICA,

Gjentagelse.

RESOLUTO,

besluttet; uforsagt; bestemt; con risoluzione, med Driftighed, (livligt og karakteristisk Udtryk).

RICORDANZA,

Minde; Grindring; (en Komposition hvori man forener [forbinder] forskjellige Themaer med hinanden, ligesom efter Husommelsen).

RIGORE,

og con rigore, med Alvor; rigorosamente og rigoroso, det vil sige: strengt at holde sig til Farven og den angivne Bevægelse.

RINFORZANDO,

(fordrer at forstærke Tonerne.)

RISOLUTISSIMO,

(af risoluto,) meget bestemt; dristigt, see Resoluto.

RISOLUTO, RISOLUTEZZA

og Risoluzione, (see Resoluto).

RISVEGLIARE,

vække; risvegliato, opvaft, oplivende (Foredrag).

RITARDANDO eller RETARDANDO,

nøgende; aftagende; (efterhaanden tilbageholdt Bevægelse).

RITENENTE,

tilbageholden; ritenendo og ritenuto, aftagende; (lidt efter lidt aftagende Bevægelse).

RITORNELLO,

Ritornel; (er et lille For- eller Efterpil til en Arie).

ROMANZA,

Romanze (en simpel og følelsesfuld Melodie, maadeholden Bevægelse).

RONDO,

Rondo (i Regelen et lystigt Musikstykke, hvori jammes Thema oftere gjentager sig).

RONDINO, eller RONDOLETTA,

et lille Rondo (see Rondo).

RUBATO,

stjaalen (Udførelse, hvorved man ikke binder sig til Modernes og Taktens afmaalte Tid).

SALTARELLA,

Neapolitansk Dands (i livlig og svingende Rhythmus; $\frac{3}{4}$ Takt).

SARABANDA,

spansk Dands.

SCHERZANDO,

spøgende, drillende; scherzevolmente, spøgende og let Udtryk.

SCHERZO,

Karakter: spøgende og oplivende Rhythmus.

SCHERZOSO,

spøgesfuldt; scherzosamente, spøgesfuldt og let Udtryk.

SCIOLTO,

frit, flink; scioltamente, let bevægeligt (Moderne lader man høre mere adskilt end bunden).

SDEGNOSO,

uvilligt, ustyrligt, vildt.

SDRUCCIOLARE,

glide (med Fingjerne hengslidende over Tasterne).

SECCO,

tørt (kort Anslag).

SECONDO,

anden; la seconda volta, anden Gang (for anden Gang).

SEGNO,

Tegn; al Segno, til Tegnet (Gjentagelse indtil Tegnet).

SEGUE,

følger; over en Nodeskrifts-Afskortning af en Passage antyder det en Udførelse paa samme Maade som foran; dette Ord betegner ogsaa den direkte Folge af to Passager eller af to efter hinanden følgende Musikstykker.

SEGUENDO,

følge.

SEGUENTE,

følge; non si fa una cadenza, ma s'attacca subito sentimento, simpelt men søljomt Udtryk.

SEMPLICEMENTE,

og con simplicita, let simpelt Udtryk.

SEMPRE,

altid; sempre piu affrettando, il tempo, altid tiltagende (efterhaanden hurtigere Bevægelse).

SENSIBILE,

søljomt Udtryk; gjennemtrængende.

SENTIMENTALE,

sentimentalt (con sentimento).

SENZA,

foruden; senza tempo, foruden Taft.

SERIOSO,

alvorligt (alvorlig Stil).

SERPEGGIANDO,

slængende, glidende.

SEVERAMENTE,

strengt (en bred og streng Stil).

SFORZANDO,

tvungende; sforzato, tvungent; sforzamente og con sforza, med Kraft (energisk Anslag).

SICILIANO,

sicilianst (Hyrdevise, hvis tempo er Andantino i $\frac{6}{8}$ Taft [velmarkeret Rhythmus]; alla siciliano, i Reglen i Stil og Rhythmus; som denne Vise).

SIMILE,

lignende (betyder at vedblive med Udførelsen paa samme Maade som er anvist).

SINISTRA,

venstre (venstre Haand).

SINO,

indtil; pp, sino al fine; meget blød indtil Enden.

SLENTANDO,

(see lento).

SMORZANDO,

udslukkende; det er, at Tonernes Styrke efterhaanden aftager indtil de henvinde (forstumme).

SOAVE,

jædt; soavemente, fint ædelt Udtryk (see Suave).

SOLENNEMENTE,

fejligt; høitideligt; con solennità, ædelt høitideligt Udtryk.

SOLO,

et Sted eller en heel Composition som er bestemt til kun een Stemme eller Spiller.

SONORAMENTE,

og con sonorità, og sonore, flangfuldt; (kraftigt lydende Toner).

SOPRA,

over; paa; la mano sinistra sopra, den venstre Haand over den høiere.

SORDAMENTE,

dæmpet.

SORDINA og SORDINO,

Dæmper (Pedalen som dæmper Tonerne).

SOSPIRANDO,

sukkende; *sospirato*, det er: efterligne Suk.

SOSTENENDO og SOSTENUTO,

stadiet (holde Modernes hele Tid; Reiaagtighed i Taft).

SOTTO,

under; sotto voce, under Stemmen (det er: halvstærk Stemme).

SPIRITOSO,

beaandet; con spirito og spiritosamente, beaandet eller beijalet Udtryk.

STACCATISSIMO,

meget affstødt (det er: ved markeret Anslag affjondre Tonerne; see staccato).

STACCATO,

affstødt (umiddelbart efter Anslaget fjerne Fingrene fra Tasterne).

STESSO,

selve, samme; *la stesso tempo*, samme Bevægelse (det er: samme Taktens absolute Tid uafhængigt af Tonerne's relative Tid, som Takten indbefatter).

STENGUENDO,

udslukkende (see *estinguendo*).

STREPITO,

Glands og Kraft; *con strepito*, brillant og kraftigt Spil.

STREPITOSO,

larmende; *strepitosamente*, forceret støiende Spil (see *strepito*).

STRETTA,

inevert (hurtig tiltagende Bevægelse, navnlig i et Finale, i en Slutningsphrase).

STRETTO,

inevert; *piu stretto in tempo*, lidt hurtigere dog i Takten.

STRINGANDO,

eller *stringendo*, efterhaanden hurtigere.

SU, SUL,

paa; *sul una corde*, paa een Streng.

SUAVE,

født; suavemente og con suavità, med smagfuldt og blødt Udtryk.

SUBITAMENTE og SUBITO,

strax; attacca subito, strax videre.

TARANTELLA,

Tarantella (neapolitanst Dands livlig Karakter, $\frac{6}{8}$ Takt).

TASTO,

Taste; Tasto solo; paa en enkelt Takt.

TEMA,

Thema (en Melodi, som oftest ligger til Grundlag for Variationer).

TEMPESTOSO,

stormende.

TEMPO,

Tidemaal; primo Tempo, Tilbagekomst til den første Bevægelse; Tempo di marcia, di minuetto, i Marschform (Marschbevægelse), i Menuetbevægelse; tempo rubato, (en Udførelse, som er uafhængig af Takten).

TENERAMENTE,

blødt; con tenerezza, gennemtrængende blødt Udtryk.

TENUTO,

holdende (Fingrene holdes paa Tasterne saalænge Modernes Tid fordrer det).

TIEPIDAMENTE,

blødt og utvungent Udtryk.

TOCCATA,

er en Komposition med hurtig Bevægelse i $\frac{6}{8}$ Takt.

TRANQUILLO,

roligt; tranquillamente og con tranquillità, roligt og fredeligt.

TRE,

tre; tre corde, Spil paa tre Streng.

TREMOLANDO,

bævende; zittrende; tremolo og tremore, bære; zittre (d. e. to Noders hurtige Vexel [Skifte], der fremtoner omtrent samme Virkning som de holdende Toner).

TRILLO,

Trille.

TROPPO,

for meget; allegro non troppo, ei for meget Allegro.

TUTTO,

alle; con tutto forza, med største Kraft; (tutti er Virksomhed af alle Instrumenter).

UGUALE,

strax; ugualmente (see eguale).

UN, UNO,

et; en; un poco piu, en Smule, kun lidt; una Corda, Spil paa een Streng.

UNISONO,

eenstemmigt (i Genklang).

VAGO,

omkring, omstreifende (betegner en Komposition, hvori Themaet er varieret eller udsmykket mangfoldigt).

VARIAZIONI,

Variationer, Forandringer; en Komposition, hvori The-maet er varieret paa forskjellige Maader.

VEEMENTE,

stærkt, kraftigt; *con veemenza*, med Kraft.

VELOCE,

hurtigt; *velocemente* og *con velocità*, let og livlig Udførelse.

VELOCISSIMO

(af *Veloce*), meget hurtigt; (see *Veloce*)

VELLUTATO,

fløieløblødt; vil sige: meget blødt Udtryk.

VIBRATO,

svunget (stærke svungne Toner).

VIGOROSO,

stærkt; *vigorosamente*, fast energisk Spil.

VIOLENTEMENTE,

paa voldsom Maade (meget stærkt Anslag).

VIVACE,

livligt; *vivacemente* og *con vivacità*, Bevægelse imellem *presto* og *Allegro*.

VIVACISSIMO

(af *Vivace*), meget livligt (see *Vivace*).

VIVENTE,

levende (udtryksfuldt).

VIVO,

livligt (see Vivace).

VOLANTE,

flyvende; d. e. let berøre Tasterne, let og ved fornøden Færdighed udhæve Tonerne.

VOLTA,

Gang; prima volta, første Gang, Seconda volta, anden Gang.

VOLTÌ SUBITO,

omvendt hurtigt (Bladet).

VOLUBILMENTE,

og con volubilità, let (behændigt Spil).

ZELO,

Iver; zelano, ivrigt; zelanamente, ivrigt (ædel Stil, fordrer en fuldkommen Udførelse).

Tillæg,

indeholdende Kunstord af forskjellige Sprog i alphabetskift Orden, forklaret paa Dansk af Louis Israëli.

ACCOLADE

(i Musik), Klammer, hvorved flere Liniesystemer forbindes til hinanden.

ACCORD

(i Musik), Forbindelse af samtidigt lydende Toner til een Harmonie.

ALL'OTTAVA

(afkortet: Ova), i Octaver; er en Antydning til at læse eller spille en Octav høiere eller lavere.

ALL'UNISONO,

i Genklang (eenslydende).

AL SEGNO,

(see Ordb. Al, allo.)

ALT,

Alt; (er den anden Sangstemme, der ikke gaaer saa høit som Sopran; ved Instrumentalmusik er det Bratsch- [Viola=] Stemmen).

AMOROSO

(i Musik), hjærtligt;

ANGLAISE,

er den saakaldte livlige engelske Dands, hvis Melodier ere skrevne i $2/4$ og $3/8$ Takt.

APPLAUDERE,

Klap med Hænderne til at bevidne Bifald.

APPLICATUR,

Fingerfætning; Fingrenes Anvendelse ved Spil.

APPOGIATO

(i Musik) er naar en Tone uden folt Tidspilde gaaer over i en anden.

ARPEGGIO og ARPEGGIATO

(i Musik), Anslag af en Accord, hvorved Tonerne af samme ikke fremfalder paa eengang, men hurtigt efter hinanden. Denne Foredragssmaade kaldes arpeggiatura.

AUDACE,

(datsche) livligt; stærkt betonet Foredrag.

BARCAROLE

kaldes Sange, der synges af Gondoljørerene i Venedig.

BARITON,

er den høie Bas- eller lave Tenorstemme.

BOLERO,

spansk Folkedands, oftest i $3/4$ Takt.

CABALETTA,

en livlig Mellemfætning i en Arie, Duet o. a. som ikke binder sig strengt til Takten.

CACHUCHA

(udtales Katschutscha) spansk overgIVEN, Dands, hvorved den Dandsende klapper med Castagnetter.

CALCANT,

Bælgetræder ved et Orgel.

CANTATE,

en Tonedigtning, der bestaaer af flere afvejlende Sætninger i Recitativer, Arie, Chor o. s. v.

CANTILENE,

en lille Sang.

CAVATINE,

en kort Sang eller Arie foruden Gjentakelse og foruden anden Deel.

CLARAVOCE,

klar og tydelig Stemme.

CLAVIS,

Nøgle; Tast; ogsaa Nodensøgle.

COLLAPARTE,

med Hovedstemmen; (en Antydning for Accompanementet til at rette sig ved Foredrag efter Hovedstemmen).

COLORATUR

(i Musik), enhver Nodfigur, der fordrer en hurtig Bevægelse ved Udførelsen (en hurtig Passage).

COMPOSITION

(i Musik), Tonedigtning eller Komposition (er den Kunst at componere et Musikstykke; selve Musikstykket

faldes Komposition, og Tone-Kunstneren eller Tonedigteren faldes Komponist).

CONCERT,

(see Ordb. Concerto). Concert (er en Forening af Musikere [Musici], Instrumentspillere eller Sangere, der udføre Musikstykker; endvidere Solo for [med Talent begavede] Instrumentister [Kunstnere] hvortil i Regelen accompagneres med Orkester).

CONSERVATORIUM,

Anstalt, hvori begavede Børn nyde frit Ophold og Underviisning i Musik.

CONSONANZ,

Samklang af Toner, hvorved Gehøret finder sig tilfredsstillet; det Modsatte er: Dissonanz, hvorved Øret venter andre i en Consonanz sig opløsende Toner.

CONTRAPUNKT,

er den Kunst at sætte flere Stemmer til en Melodi (til en Sang).

CONTRA,

imod; Contra=Alt, Altstemme; Contra=Toner, (Bastonerne i Contra-Octaven).

DAL SEGNO,

(see Ordb. Da.) Gjentakelsestegn, (for den Spillende en Henviisning til at repetere [gjentage] fra det givne Tegn).

DILETTANT,

En der musicerer kun for sin Fornøielse.

DISHARMONIE,

Mislyd, Uenighed.

DISCANT,

den høieste af de 4 Hovedarter af den menneskelige Sangstemme, som kun Børn, Fruentimmer og Castrater kunne opnaae.

DOMINANTE,

den femte Tone fra Grundtonen (eller Hovedtonen). (I Regelen sluttes den første Deel af et Musikstykke i Dominanten.)

DUET,

Sang for to Stemmer eller et Musikstykke for to Instrumenter.

DUR,

Durtoneart; (see Ordb. Maggiore).

ECOSSAISE,

skotsk Dands.

ETUDE(S),

Etuder (i Musik) Studier, især Dveljestykker for Musikere.

FANFARE,

fort frigerst Trompetmusikstykke.

FANDANGO,

spansk Nationaldands i $\frac{3}{4}$ Takt.

FERMATE,

Hviletegn (over en Note).

FIGUR

(i Musik), Forziring af en Tonesølge eller Gang af en Harmonie.

FIGURALMUSIK,

den af flere Stemmer under Forzvinger udførte Musik (see Figur).

FIGURATION,

de Nodesfigurer i Musikstykker der tjene til at oplive (udsmykke) Musikken (see Figur).

FUGE,

(see Ordb. Fuga), fleerstemmigt Tonestykke, hvori en musikalisk Sætning (Thema) først udføres af en enkelt Stemme (Føreren), og derefter under nogle Forandringer og kunstig Fordeling gjentages af en anden (Ledfageren), og optages af en tredje Stemme, saaledes at Themaet høres igjennem hele Musikstykket. Har en Fuge kun en Hovedtanke (Melodie), da kaldes den enkelt Fuge, ved flere Themaer derimod kaldes den Dobbeltfuge; (Fugen er den vanskeligste Tonedigtning, og den lykkes kun geniale Tonedigtere (Mestere i denne Kunst).

FUGERET,

i Fuge-Maneer.

FURIOSO,

rafende.

GENERALBAS,

(Basso continuo) Grundbas i Musik; herved forstaaes Grundstemmen af et Musikstykke, ogsaa den hele Harmonie. Naar Harmonien antydes ved Tal over Noderne (Signaturer), kaldes den dechifferet Bas; Opfinderen var Ludv. Viadana ved Aaret 1600.

HYMNE,

Prisjang, Lovsang.

INTERVALL,

Mellemrum; (i Musik ethvert theoretisk benævnt Mellemrum fra en Takt [en Tone] til en anden, som f. Ex. Second, Terz o. s. v.

INTONATION,

bestemte Toner af Sangstemmer eller Instrumenter; endvidere Tonerne's Reenhed, forsaavidt de lyde hverken for høit eller for lavt; ogsaa Instrumenternes Indstemning i en og samme Tonhøide; endvidere Angivelse af Grundtonen.

INTRADE,

fort Musikindledning (kunstret alvorlig Instrumental-Indledning).

INTRODUCTION,

(see Ordb. Introduzione,) Indledning (musikalisk Indledningsætning).

KLAVEER,

et ældre taffelformigt Tasteinstrument foruden Hammersværk.

KAMMERMUSIK,

den for et lille Antal af Instrumenter skrevne og til Udførelse hos private Kunstelskere (især hos Musikere) samt ved Hofferne, bestemte Musik; denne Genre af Musik er udarbejdet lærd og kunstret, og skrevet i den saakaldte Kammerstil. Til Kategorien af denne Musik kan man henregne Beethovens o. a. ophøjede Kompositioner (Sonater) for Violin og Pianoforte.

KAMMERTONE,

en bestemt Tonehøide, hvorefter de Instrumenter, der

vælges til Kammermusik, indstemmes; (man benytter dertil Stemmegæser).

KANONIK

(græsk), mathematisk Tonelære; (i den nyere Tid uddannet af Chladni).

LAENDLER

(tydsk), tydsk Bals med maadeholden Bevægelse.

MAESTOSO,

majestætisk; (see Ordb. Maesto).

MEDIANTE,

Tergen af enhver Toneart (Grundtone).

METROMETER

(græsk), Taktmaaler; (Metronom).

MEZZAVOCE,

(see Ordb. Mezzo.)

MODULATION,

er en Maade at føre Sangen og Harmonien videre i en Toneart; Kunsten er at føre Sangen og Harmonien fra Hovedtonen igjennem andre Tonearter og tilbage i den først antagne Toneart.

MOLL,

Mol; (er den bløde Toneart), (see Ordb. Minore).

MOTETTO,

Motette; er et religiøst Musikstykke, en Komposition for Sangstemmer og Instrumental-Accompagnement).

OBLIGAT,

(i Musik) en Stemme, som ved Hovedstemmen af et

Musikstykke er forbunden saaledes, at den udfører en Deel af Melodien.

OCTAV

(Octav), den ottende Tone fra Grundtonen som i Klang er fuldkommen enslydende med samme.

OPER,

mimisk-, declamatorisk-, musikalsk-, dramatisk Digtning.

ORATORIUM,

et større religiøst Sangstykke; Form: Vedsagelse af Orkester, (ligner Cantaten).

ORCHESTER

(græsk), Pladsen for musikalske Præstationer, endvidere: Selskabet af Musici der udføre Orkestermusikken.

OUVERTURE

(fransk), Indledningsmusik til en Oper eller til andre større Musikstykker.

PASSAGE

(fransk), (i Musik) enhver musikalsk Forziring ved en hurtig Tonefølge.

PHANTASIE

(græsk), improviseret Musikstykke; Komposition med Karakter af en Improvisation (see Ordb. Fantasia).

POLKA,

(oprindeligt) polsk Dands, $\frac{2}{4}$ Takt.

POLONAISE,

polsk Nationaldands, $\frac{3}{4}$ Takt (see Ordb. Polacca).

POTPOURRIE

(fransk), et af forskjellige Kompositioner sammensat Musikstykke.

PRIMA VISTA,

d. e. den Færdighed at spille fra Bladet, vil sige: et Musikstykke, man ikke har exerceret (indøvet).

PRIME,

Interval af 2 Toner, der staae paa et og samme Nodested.

QUADRILLE

(fransk), fransk Dands; Karakter, munter, $\frac{2}{4}$ Takt.

QUARTETT,

Qvartet; Komposition for 4 Sangstemmer eller for 4 Instrumenter. I Regelen for 2 Violiner, 1 Viola (Bratsche) og 1 Violoncel (see Kammermusik).

QUODLIBET

(latinisk), hvad som behager, et Sang- Musikstykke oftest med Accompagnement af 1 Instrument, hvori forskjellig Text og forskjellige Melodier vilkaarligt ere forenede.

RASTRAL,

et Instrument, hvormed man trækker Nodestykker.

REQUIEM,

Vocal- og Instrumental-Komposition for Kirker; bruges ved Kirke-Concerter og ved kirkelige Fester. (Opføiet Komposition).

SCALA,

Tonestige.

SI TACE

(italiensk), Antydning for et Instrument til at pausere medens andre Instrumenter spille.

SOLFEGGIO,

et Nodeskryfte til Dvæle for Sangen, foruden Text.

SOPRANO

(see Discant), den høieste af de 4 Hovedarter af den menneskelige Stemme.

TREKLANG,

tre harmoniserende Toner.

TOCCATO

(see Ordb. Toccata), et i Form og Karakter jævrent Musikstykke for Pianoforte eller Orgel.

TRANSPONERE

(af Latin), d. e. at sætte en Stemme høiere eller lavere, eller ogsaa at sætte et Musikstykke i en anden Toneart, eller at udføre det med Forandring.
